

איטליה: — האמצעים להבטחת הדלק הנוזל

המשרד האיטלקי הממשלתי להבנת שמן דלק ופחם הספיק עד כה ליצר כמאתים וחמשים אלף טון תוצרת נפט בשני המפעלים המיוחדים אשר הוקמו לשם כך באבנוסט 1936 בכארי (נמל חשוב בדרום מזרחה של איטליה, לא רחוק מהכניסה לים האדריאטי). על ידי התרחבות נוספת אפשר לסגל את המפעלים האלה גם לייצור נוסף של 60 אלף טון שמני מריחה 20° אלף טון פאראפיין, באלבאניה, בחבל דבורי, נעשו מאז 1935 445 קדיחות נפט ועל ידי כך הועלה הייצור מ־1000 טון ל־15° אלף טון לתודש (כ־200° אלף טון לשנה); כעת מתכוננים להגדילו עד כדי 800 אלף טון. צנור הנפט באורך של 74 קילומטר, אשר הונח מחבל זה אל מפרץ נלֶזֶה, העביר עד כה 150 אלף טון שמן לשמוש באיטליה. ידיעות אלו, שנתפרסמו ב.פופולו

דיאטליה מ־30 במאי, מעירות על התכונה הקדחתנית של איטליה לספק את צרכיה המינימליים בדלק נוזל במקרה של מלחמה. לפי טבע הדברים מתרכות התכונה סמוך למרכזי תנועת האניות, אשר כל כך רבות מהן תהיינה זקוקות לדלק זה בשעת חירום וגם בימים כתקונם.

חפוש־נפט באנגליה

לפי הודעתו של מיניסטר המכרות האנגלי נערך באנגליה חפוש נמרץ אחרי מקורות נפט אשר הוחל בו בסוף 1935. הוצאו 98 רשיונות ועובדים לפי 77 מהם, המכסים שטח של 11,800 מיל מרובעים. נעשתה עבודה ניאולוגית וניאונרפית רבה. כמויות של נפט ושל נזארמה נמצאו בחורים ליד אדינבורג ונז ליד וֶיקְפִי. לא מוזן נודמן נפט בחור עמוק באנגליה המרכזית ובכמויות קטנות בלנקשייר. לפי דברי המיניסטר מוקדם עדיין להעריך את מלוא ערכם של הגלויים.

ר ש י מ ו ת ק צ ר ו ת

הגנתה של פולניה

אם, באמת, תפרוץ מלחמת עולם בראשית ספטמבר זה, — חזית פולין־גרמניה תהא רבת־המאורעות ביותר בתחילת הקונפליקט הבין־לאומי. מבחינה פוליטית־לאומית ניצבת ראשית־כל השאלה: הבאמת המוצא לים הבלטי וההשפעה על עסקי דנציג כיכ הכרחיים לפולין, שבגללם מותר להכנס למלחמת דמים מסוכנת? מהצד הכלכלי שבדבר ניתנת התשובה עיי העובדה שיותר משלושת רבעי סתרת־החוק של פולין עוברים דרך דנציג ונדיניה; מנקודת־ראות צבאית אסטרטגית ניתנה התשובה כבר עיי פרידריך

הגדול: מי ששולט על דנציג קובע את נורלות פולין יותר מהמלך היושב בורשה.

*

השאלה השניה היא: מה הם הכוחות שפולניה יכולה להעמיד מול המתקפה הגרמני?

הצדדים החלשים של ההתנגנות הפולנית נראים לעין מתוך סקירה ראשונה. נבולותיה הארוכים של פולין עם גרמניה אינם מונכרים עיי שום מעצורים טבעיים; החל מפרוסיה המזרחית ועד סלובקיה הרי זה מישור רחב, המעטור לעתים עיי נבעת נמוכות; רק הגבול הפולני־הסלובקי הולך לאורך

הרי הקרפטים הגבוהים.

לחולשה הטבעית מתוספת החולשה הכלכלית-התעשיתית. תוך לברול, פחם ודלק חסרה פולניה כמעט את כל הגלמים הדרושים לזיונו וחיימושו של צבא מודרני. אמנם רוסיה השכנה יכולה להספיק לה חלק גדול מהחמרים החסרים, אך לאתר הסכם היטלריסטלין ספק אם תעשה זאת. הפתח הרגיל של פולניה לאימפורטי העולם הנדול - הים הבלטי - יסגר עם פרוץ המלחמה, ונתיב העקלתון דרך הים התיכון - תורכיה - רומניה לא יהיה ניתן להובלת סחורות בזמן הקרוב, באם איטליה תלחם לצדם של הגרמנים.

התעשייה הצבאית של פולניה התפתחה בשנים האחרונות בצעדים מהירים. חרושת הפלדה והתעשיות הצבאיות הקשורות בה רוכזו ב.משולש התעשיתי המרכזי ("Centralny Okreg Przemyslowy"), בין הויסלה והקאן - הרחק מגבולות גרמניה ורוסיה גם יחד, את כוח ההנעה מקבל המשולש ממפלי המים וממעיינות הנפט שבקרפטים, את הברזל הגלמי - מגליציה; כך שנם אם יכבשו הגרמנים את מכרות הפחם והברזל של שלזיה העליונה, לא יסבול המשולש באופן ניכר. בתקופה אחרונה הניעה פולניה לייצור עצמי בכל סוגי הארטילריה ובשלדי אווירונים.

כיבושה של סלובקיה ע"י הגרמנים קרב את האויב למשולש התעשיתי מצד בלתי צפוי - מהדרום. נקודות כה חשובות מבחינה תעשיתית-צבאית כמו קטלוקה וולך (חרושת פלדה) ונקלו (מכרות ברזל) נמצאות אך עשרות קילומטרים מהגבול הסלובקי. הקרפטים משמשים בכל זאת מעצור טבעי גדול.

*

צדדיה החוקים של ההגנה הפולנית הם ידועים פחות, אך הם כבדי-משקל למדי. הכוח האנושי העומד לרשותה של התינוסות לאומית הוא כביר, אם כי אוכלסי פולין הם רק 40% מאוכלסיה של גרמניה המוגדלת (33 מליון לעומת 80 מליון). הרי

אתו הנברים הצעירים עולה על חצי מספר הגרמנים מהגילים המקבילים. רמת הילודה הפולנית היא מתמיד גדולה מהגרמנית, והרכב האוכלוסין הוא יותר צעיר. פולניה סבלה הרבה פחות מגרמניה מצמצום הילודה בימי המלחמה ובשנים שלאחריה. כך בשנות 1920-6 נולדו בגרמניה 675,000 ילדים (זכרים), ובפולניה, - שמנתה רק חצי ממספר האוכלוסים של הרייך הישן, - 315,000. פולין בעלת 33 מליון נפשות יכולה לגייס יותר חילים מצרפת המונה 41 מליון.

פולניה חזקה לא רק במספר הנברים הצעירים, כי אם גם במספר הנברים המאומנים. שירות חובה בלתי-פוסק במשך עשרים שנות קיומה של המדינה הפולנית אימן בערך ארבעה מליונים רוזביסטים. גרמניה רק בשנת 1935 הכניסה שירות חובה כללי, ולא הגיעה עדין לכמות כזו. כל הרורבות האנושיות של פולין מערכות ב"5,000,000 איש.

הצבא הפולני הקבוע מנה באביב 1939 כ"450,000 איש. מאז הונדלו המספרים במידות ניכרות ע"י כל מיני ניוסים חלקיים. אין ספק, שהצבא הפולני יורד מיריבו הגרמני בררנת המוטוריוציה והשריון, אולם ספק, אם במרחבי פולין מחוסרי הדרכים ומרובי הנהרות יהיה ליחידות ממונעות ומשוריינות ערך כיכ מכריע כמו באירופה המערבית. לשמת החיסרון ביחידות ממונעות ומשוריינות רב כוחה (הכמות והאיכות) של הקנלרטה הפולנית. רק נסיון המלחמה יוכל להכריע מה יהיה משקלם היחסי של הסוס והמוטור במרחבי אירופה המזרחית.

מצבה הניאוגרפיה-הסטרטגי של פולין הופך את האויריה הפולנית לנשק תקיף מאד. ברלין ומחוז התעשייה שבגרמניה התיכונה (דסו - מרכז חרושת האווירונים!) הנם קרובים לנבולה של פולניה. ברלין יותר קרובה מהגבול הפולני, מאשר לונדון מהגבול הגרמני. האויריה הפולנית מונה, כנראה כ"1,500 מכוונות משורה ראשונה וסכום לא קטן מזה בריורכה. תעשית האווירונים

העצמית מסוגלת למלא את האברות של התקופה הראשונה.

*

אם כי פולין אינה ארץ עשירה, היא עשתה במשך השנה האחרונה מאמץ עצום לביסוס כלכלתה הצבאית. תקציב ההגנה הפולני לשנת 1939⁴⁰ (מתחיל מ-1.4.39) הוא 32.000.000 ל"ש; מלבד זה העבירה הממשלה השנה לצרכים צבאיים וצבאיים-תעשייתיים כ-16.000.000 ל"ש מתכנית ההשקעה של 15 השנים. אם נשער שהמלווה האנגלי והצרפתי - שוב כ-16.000.000 ל"ש - נוספו לסכומים הנ"ל, הרי מותר לסכם את הוצאותיה השנתיות של פולניה לצרכי הגנה כ-64.000.000 ל"ש לפחות; סכום עצום, אם נקח בחשבון את זול העבודה הפולנית.

צריך לשער, שפולין השקיעה חלק ניכר מהאמצעים האלה ברכישת מלאי של נשק, גלמים ופאבריקטים שאינם מצויים במדינה, כך שלא תהא תלויה בחסדי רוסיה כבר בתחילת המלחמה.

*

התוצאה הסופית של מלחמה נרמנית פולנית משוערת תלויה ממאורעות שיתרחשו הרחק מחזית מלחמה זו. אם בעלי הברית המערביים לא יצאו לעזרת פולניה, - לא תעמוד לאורך ימים נגד המתקפה הגרמנית. אם הידירות הנצייקומוניסטית תתנשב יותר ורוסיה הסובייטית תנהג, ניטרליות ירידותית לנבי נרמניה בשאלות צבאיות וצבאיות-כלכליות - גם אז נורלה של פולניה איננו מערד.

אולם, אם הדימוקרטיות המערביות תבאנה לעזרת הריפובליקה הפולנית ותמשוכנה את רוב הכוחות הגרמנים למערב, ואם ההסכם הגרמני-רוסי לא יוציא את הסובייטים מעמדה של ניטרליות אמתית, - הרי יש יסוד לקוות שלכוחה ההגנתי של פולניה יהיה ערך רב, ואולי גם מכריע, בדרגות הראשונות של המלחמה האירופית השנייה. אף אם רוסיה לא תרבה במכירת ממרי נלם לפולניה, יפתחו בעלי הברית

המערביים במשך חדשים מספר את המסילה הימית הדרומית: דרך הים התיכון תורקיה - רומניה, וישתדלו להוציא את בעלת-הבריתן מהמצוקה בעוד זמן. על כל פנים, כברית עם מעצמות המערב יש לכוחותיה המזוינים של פולניה תקוה ותכלית לא רק במסגרת לאומית, כי אם גם במסגרת עולמית-כללית.

*

בכל ההשערות הנ"ל יזכור הקורא העברי שכפולניה חיים בשלשה מליון והצי יהודים, כיבושה של פולין ע"י היטלר קרוב לודאי שיחסל את עצמאותן של ליטא, רומניה והונגריה, המונות עוד מליון והצי יהודים. גורלם של חמשת מליון יהודים יהיה תלוי מתוצאות הקונפליקט המשוער במזרח-אירופה.

תונים-לוב

ערך רב, ולדעת אחרים - גם מכריע, נרדע להתפתחות הצבאית והתכנית של מחצית השנה האחרונה על נבולות תונים הצרפתית ולוב האיטלקית. ההתענינות הרבה באיזור זה נרמה לשורה ארוכה של מאמרי תיאור והערכה, בעיקר בעתונות האנגלית, וגם בצרפתית, באיטלקית ובגרמנית.

רצועת הנבול תונים-לוב מהוה כיום את הגורם הדינמי ביותר באסטרטגיה של צפון אפריקה, - ומשום כך של ים התיכון כולו. את הגורם הדינמי מהווה קודם כל חיל המצב האיטלקי בלוב, השם תייל-המצב איננו הולם אותו, בעצם, כי לפי כל אופיו הוא מכונן לא להגנה כטטית על על השטחים האיטלקים, אלא לתנועה מהירה ביותר לאורך קוי התחבורה האסטרטגיים, (כבישי מכוניות חדישים), התוצים את לוב האיטלקית ממערב למזרח. עורק התחבורה זה מסמן את שני הצצים המופנים האחד מערבה, כלפי צפון אפריקה הצרפתית, והשני - מזרחה, כלפי מצרים והאיזור הצבאי-המדיני הבריטי. את כוח הצבא האיטלקי בצפון-אפריקה מעריכים הערכה שונה מבחינה מספרית (מ-80⁰⁰⁰ עד 90 אלף

חיילים סדירים), אולם ברי, שנמצאים שם שני קורפוסים סדירים של צבא-המטרופולין (1920, ומאז 1937 – גם ה-21) וכן קורפוס לובי מבני הארץ; יחד עם פלוגות העבודה הצבאיות ועם נייסות בלתי סדירים מבני לוב יכול המספר הכולל להגיע ל-120 אלף.

רוב הסברות האסטרטגיות מציינות את קו ההתקדמות לעבר מצרים כמגמה המתקבלת על הדעת ביותר לפעולת הצבא הזה כראשית המלחמה בצפון אפריקה לכשתפרוק. הנסיון להתקיף את תוניס, למרות העניין הרב שיש לה לאיטליה בארץ ההיא ובצנחה האיטלקית הגדולה הושבת שם, נראה כקשה ביותר בגלל האמצעים שאחזו בהם הצרפתים במשך השנה האחרונה. לאורך גבולה הרומי-מזרחי של תוניס נבנה קו הגנה מבוצר הידוע בשם 'קו מרת'. קו זה איננו דומה, כמוכן, לקו מניינו המפורסם שעל גבול צרפת-גרמניה, אולם הוא מתאים לתנאי המקום. החלקות הארוכות של הפרות ההגנה, עם נדרות התיל והמלכודות המרובות שלפניהן, מסותרות להפליא בקפלי-הקרקע החום-האפור של מישור החוף, המשתרע מהעירה מרת, הסמוכה לחוף הים, עד לתונן ועד לגבעות החשובות של מֶטְקֶס (700 מ' גובה) אשר סוללות תותחיהן צופות מאנפן אל דרך החוף היחידה מסיפולי אל תוניס; ומשם נמשך הקו אל לפאומי סטהואין ונתקע במרחבי הישימון של דרום-תוניס, המהדה, כשהוא לעצמו, מעצור תמור לתנועת כוחות אויבים.

ביצורים צבאיים אלה, אשר מאחוריהם עומד צבא מאומן ומצויד, צרפתי, צפון-אפריקאי וסיני, מאלצים כאילו את האיטלקים שכצפון-אפריקה לחשוב על נריאנט מזרחי לתכניות ההתקפה שלהם. אולם, למסע כיבוש כזה, נדר מצרים, קיים תנאי: והוא – הכשתח התחום המערבי של לוב.

מכאן חשיבות מיוחדת לביצור הגבול המערבי של טריפוליטניה, שהונשם בתדשים האחרונים. תנאי-הקרקע וגורמים טופוגרפיים שונים קבעו הבדלים מרוכים בין קו מרת

לבין ביצורי האיטלקים במערב לוב. החול של מישור החוף הטריפוליטני לא איפשר קוי חפירות כמו בטוניס. במקומם באו כאן קבוצות של עמדות ארטילריה מבוצרות, רציפים לתותחים אנטי-טנקים התקועים בחול ועוד עמדות כיוצא באלו, קשורות זו בזו על ידי פלוגות פרשים, המחפות על שמונה תשע נקודות המים בחלקו הדרומי של המישור ועל המיצרים הקשים למעבר של הרי ג'יבל-ג'וסקה, הנוצצים בין מישור הים והמדבר הגדול. במידת כוחה והתאמתה של שיטת הגנה זאת בגבול המערבי תהיה מותנית במידה רבה יכלתו של הצבא האיטלקי בצפון אפריקה לחסן תכניות מסע למגמה המזרחית. ברם, גם גורמי המים והתנאים הטופוגרפיים של המדבר המזרחי יהיו כאן הקובעים במידה לא מעטה.

מזרחה לים האדריאטי

עם חדרת הצבא האיטלקי לאלבניה הבליילה איטליה שוכ בתחום שלפונה הבלתי אמצעי את השטח, אשר היתה פעם את הפרובינציה הרומאית איליריה. ושוב חזרת ההיסטוריה; גם לפני 2000 שנה היתה השטח הזה את הפלצנצ'ים של פעולות הכיבוש הרומאיות נגד ארץ מוקדון – במזרח, יון – בדרום ודלמציה – בצפון.

לפי ידיעות מוסמכות כמשך חודש יוני, (במקרה זה מאשרים מקורות נרמניים את האינפורמציה של העתונות הבריטית והצרפתית), מהוה הצבא התונה באלבניה 2 קורפוסים, ודוקא – בהרכב המכסימלי המקובל באיטליה – של 3 דיביזיות כל אחת, מ-15 הדיביזיות האלו היתה האחת, לפי כמה ידיעות, ממונת (כלומר – מסוללת לתנועה מהירה ביותר), ולפי נירסה אחרת גם ממוכנת (כלומר – מרכבת ברובה מסנקים ומכוניות קרב). נראה שהנירסה השניה קרובה יותר לאמת. אמנם אופיה הטופוגרפי ההררי של אלבניה ומעט דרכיה כיום עשויים כאלו לגרוע מערכו של הציוד החדש הזה. אולם, ידוע כבר, שמצג מליון הלייט, שהוקצבו

עכשיו לפיתוחה של האחזה האיטלקית החדשה הזאת, הוקדשו 8.000.000 לייש להקמת רשת כבישים: בעיקר לאורך קו החוף מנבול יון לנבול יוגוסלביה, אולם גם בכיוון המזרח-הדרומי, אל תחומי מוקדון היוגו סלביה-היוגונית. בזה מסתמנים קווי-האיום, המזכירים קצת בכסיסם האסטרטגי התחבורתי את המצב בלוב, בהבדל זה, שכאן נוספה גם אפשרות של התקפה לא רק לאורך החוף אלא גם לפני הארץ, בכיוון סלוניקי ובלוגריה. המחשבה הצבאית האיטלקית מניחה, כי בדרך זו תשותק כל אפשרות של התנגדות אקטיבית מצד יוגוסלביה ויון. חיליה-המצב האיטלקי האמור יכלול גם את הצבא האלבני לשעבר, היקפו המספרי הכללי יהיה כ-80 אלף, אשר כ-40 אלף מהם נמצאים כבר במקום. ברור, כי כוח כזה דרוש לא לשם הגנה על שטחי אלבניה, הקשים לביבוש מעבר היבשה גם בלאו הכי. הוא מהווה את החץ המפנה כלפי הבלקן והעשוי, בתנאים מסוימים, לעודד את התנגדותה של בולגריה בשכנותיה. הדרכים הצבאיות האיטלקיות באלבניה מהוות את התחלת הקו האסטרטגי המכוון למרחקים, עד לאנקרה. תפקידם זה של הכבישים האלה ושל הכוחות אשר יעברו בהם - מקנה להם ערך ומשקל בכל מערכת החשבונות הצבאיים של מזרח הים התיכון.

הכנותיה של הודו-סין

ההתפתחות של התקופה האחרונה במזרח הרחוק והתגברות הסכנה מצד יפן לשלום המושבות של מעצמות אירופה בדרום-מזרח אסיה, עוררו דאגה מאומצת לפיתוח כוחות ההגנה של הודו-סין הצרפתית. המועצה הגדולה של האינטרסים הכלכליים והכספיים של הודו-סין, שהיא אחד המוסדות הקונטיננטליים המיעצים של איזור קולוניאלי זה, הציעה מרעת עצמה המלת מסים נוספים, שיאפשרו תכנית מרחבת של הודיות הגנתיות. למעשה הוכפלו במשך השנה האחרונה היחידות המרכבות מבני הודו-סין, הנייסות החדשים הודרכו, ציודו והומצאו להם קצינים

ו.קדרים בעל-יוקת. מחסני הציוד הורחבו והורשו; ביחיד לכוורים נמצא כדרנת-בניה. תשומת לב מיוחדת הוקדשה לתעופה. נערכו תווים לקניית מכונות חדישות נוספות. בו בזמן הוחלט להקים במשך הזמן הקצר ביותר ביחיד המסוגל ליצור 150 שלד-אווירונים לשנה ר-400 מנועים.

נקבעו כל הסידורים כדי להקים תעשיית מלחמה הודו-סינית ולפתור בדרך זאת את בעיית ההספקה של המושבה בציוד ובתחמושת. סיה של כוחות חיל-המצב בהודו-סין מתקרב כעת ל-100.000 איש.

הידיעות הללו על מושבה צרפתית מרוחקת, יש בהן ענין לא רק מפאת התפקוד החשוב אשר יתכן שטריטוריה זו תצטרך למלא בכל התאבקות מזוינת, האפשרית במזרח בין ממלכת האיים היפנית לבין המדינות הקולוניאליות של אירופה. (מתוך לרוסיה, הרי הודו-סין הצרפתית הוא השטח הקרוב ביותר בסביבת סין, אשר בו יפן עלולה להתקל בכוח צבאי בעל רמה אירופאית). בדיעות אלו יש משהו סימפוטמי, המציין את התפתחות המחשבה הצבאית ביחס לבעיה של הגנת מושבות ושטחים שמעבר לים בדרך כלל. בולטת כאן הנטייה לאבסורדיות רחבה ככל האפשר של כוח ההגנה המקומי מבחינת הספקה, ציוד וייצור צרכי זיונו במקום. וכן ניכר מאמץ להגדיל, כבר בימי שלום, את חיל המצב הנמצא בתוך השטח המוגן. נסיות אלו, המשותפות כנראה למדינות האימפריאליות של צרפת עם זו של הקיסרות הבריטית, נובעות מהפקפוקים בדבר אפשרות העברה נוחה של כוחות צבא גדולים בדרך ימית בשעת המלחמה העתידה, וגם מסגולת המהירות שתציין בודאי כל התקפה אויבת ברור זה של צבאות ממונעים וצייד-אוויר. בתור אמצעי להגשמת האבסורדיות והיכולת עצמית של שטחי המושבות בעיני הגנה מבכירה צרפת את כוחות צבא הילידים: בכמה שכועות נתניימו לחיל המצב מבני הודו-סין 20 אלף. ואמנם, גם ברישינה מתחילה בומן האחרון בכמה מקומות ללכת בדרך הזאת.